

6 januari 1961

No. P.9505

Onderwerp: strafzaak Gonsalves

G e h e i m

AAN de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie te Hollandia, de Edelgrootachtbare heer mr G.W.von Meyenfeldt, p/a Zaanenstraat 98, Haarlem.

Met verwijzing naar Uw schrijven van 5 december 1960 heb ik de eer U Edelgrootachtbare het volgende mede te delen.

In Uw advies komt U tot de conclusie, dat, indien aan enkele door U gestelde voorwaarden -welke de strafwaardigheid der door de controleur gepleegde feiten niet betreffen- wordt voldaan, de heer Gonsalves buiten vervolging worde gelaten. In belangrijke mate steunt die conclusie op Uw mening, dat het voor de Baliem vastgestelde bestuursbeleid onjuist zou zijn. Ik kan deze mening niet delen.

Uitgaande van het ervaringsfeit, dat een pacificatie van onbestuurde gebieden niet kan worden bereikt door een geforceerde oplegging van een vredestoestand middels inschakeling van grote aantallen bestuurs- en politieambtenaren, die elke verstoring van orde en rust krachtdadig keren, doch dat daarentegen de pacificatie moet berusten op een wijziging van de geestelijke instelling van de bevolking, een proces derhalve dat geruime tijd kan vergen, werd in vroeger jaren een systeem ontworpen, dat met succes werd toegepast in voorheen met de huidige Baliem vergelijkbare streken zoals Wisselmeren, Mappi, Moejoe, Asmat en thans ook wordt toegepast aan de Casuarinenkust en in de Midden-Vogelkop. Een soortgelijk systeem vindt ook toepassing in het Australische deel van Nieuw-Guinea.

Bij het vorenstaande dient nog in beschouwing te worden genomen, dat de Resident van Hollandia, aan wiens ressort de Baliem werd toegevoegd omdat het niet mogelijk was in verband met de personeelsbezetting een afzonderlijk bestuursapparaat voor het gehele centrale bergland op te bouwen, door allerlei besognes steeds meer aan Hollandia werd gebonden en daardoor en mede door de veelal moeilijke verbinding met de Baliem, sporadisch in de gelegenheid was in het persoonlijke vormende contact leiding te geven aan het beleid van de bestuursambtenaren, die in de Baliem waren geplaatst. Dit bezwaar deed zich temeer gevoelen, omdat persoonlijke omstandigheden vrijwel steeds een beletsel zijn voor plaatsing van oudere en meer ervaren ambtenaren in de exploratieressorten, zodat men hiervoor praktisch geheel is aangewezen op jonge ambtenaren. Hoewel dit tot nu toe in slechts een enkel geval heeft geleid tot ongewenste situaties, is het duidelijk, dat hierdoor noodgedwongen aanzienlijke risico's moesten worden aanvaard.

Bovenstaande en de andere door U gestelde administratieve en organisatorische aspecten, welke als zodanig buiten het bestek van het onderzoek in de onderhavige aangelegenheid vallen, hebben uiteraard de volle aandacht van de Regering en het Gouvernement, die daarop te juister plaats en tijd een duidelijk antwoord zullen geven.

In het licht van vorenstaande beschouwingen kan ik dan ook met Uw overweging onder V ad a meegaan, dat zelfs de geringe straf, die U voor de heer Gonsalves, indien hij zou worden vervolgd, in het verschiet ziet, hem onevenredig zwaar zou treffen.

Op grond van dit aspect, gevoegd bij de overweging, dat de internationaal-politieke situatie geen rechtszaak gedooft, waarin het optreden van bestuur en politie aanknopingspunten biedt voor een giftige propaganda tegen het Nederlandse beleid in dit rijkdeel, acht ik mij verantwoord om U op grond van artikel 56 R.O. op te dragen van een strafvervolgning tegen de heer Gonsalves af te zien.

De Gouverneur van
Nederlands-Nieuw-Guinea,

PLATTEEL.